Қазақстан Республикасының Бірінші Президенті күніне арналған **«Сейфуллин оқулары – 9:** жоғарғы білім және ғылым дамуындағы жаңа бағыт» атты Республикалық ғылыми-теориялық конференция материалдары = Материалы Республиканской научно- теоретической конференции **«Сейфуллинские чтения – 9:** новый вектор развития высшего образования и науки**»** посвященная дню Первого Президента Республики Казахстан. – 2013. – Т.2, ч.1. – Б. 69

ЖЕМ-ШӨП ҚОСПАСЫН ДАЙЫНДАУҒА АРНАЛҒАН ӘМБЕБАП АГРЕГАТТАР

Түктібаева П.

Мал шаруашылығындағы машина жүйелерін жетілдіру жолдарының бірі оларды әмбебаптау, яғни екі және одан да көп технологиялық операцияларды орындайтын агрегаттарды шығару. Бұл талап мүйізді ірі қара және шошқаларға моно азық дайындауға арналған жем –шөп цехтарының тасқынды технологиялық желілерінде (ТТЖ) қолданылатын агрегаттарға қойылатын маңызды талаптардың бірі. Техникалық қамту – бектілулердің сенімділігін, қайысты және шынжырлы берілістерді тексеру, подшипниктерді,шарнирлерді және т.б. майлау болып табылады. Жұмыс органдары тозып, өтпейтін болып қалса, пышақтарды қайрайды және балғаларды ауыстырады. Ол үшін барабанды бұзып, бөлшектейді (алдын ала барабанның қанқасының бүйірлерінен қақпақтарын және кемейшеден қалғандарды ағытып алады). Осьтерден балғаларды, пышақтарды, төлкелерден, шайбаларды ағытарда мынаны есте сақтау қажет: барабанның теңгерілуін бұзбау үшін жинауды кері бағытта жүргізеді. Жемді ылғалды жылумен өңдеу, оның жұғымдылығын, желінуін және қоректілігін арттыруға арналған. Сонымен қатар, ол ауруға ұшыратын бактерияларды және зиянды қоспаларды жою қызметін атқарады. Ылғалды жылумен ірі азықтарды, тамыр- түйнек жемістерді, астықты крахмал және май жасау өндірістерінің қалыдықтарын өңдейді. Ірі жем- азықты булаған кезде олар жұмсақ дәмді болады және күшейтілген шырынды жем- азықтар мен қосқанда жануарлар ондай жемді сүйсініп жейді. Ірі жем- шөптерді булағанда араласырғышқа сағатына 250- 350 кг бу жібереді (қысым 0,025....0,033 Мпа).Булау процессі 1.....2 сағат жүреді. Булау процессі аяқталған соң, муфталы крандарды және вентильдерді жабу және жем- шөп қоспасын 40.....60минут ұстап, бұқтыру қажет. Содан соң жем-шөпті суыту үшін су құяды да, рационаға сәйкес басқа компонентерді қосады. Қырлы ұңғымен талдыру кезінде соққы жануардың басы төмен тұқыртыла байланған кезде желке тұстан беріледі.

Шет елдерде мүйізді ірі қараны талдыру үшін оқ немесе металл стержень-дермен ататын арнайы пистолеттер қолданылады. Пистолетті маңдай немесе желке тұсқа тіреп атады.

Жануарларды электр тоғымен дұрыстап талдыру үшін олардың белгілі орында, тиісті жағдайда тұруы қажет. Сол мақсатта оларды арнайы камера-боксқа кіргізеді немесе еденге бекітілген шығырға байлайды. Бокстарды пайдалану жануарларды талдырушы жұмыскерлердің қауіпсіз жұмысын қамтамасыз етеді.

Жетекшісі: ассистент Ж.Т. Ибраева